

Sygn. akt III RC 165/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 maja 2021r.

Sąd Rejonowy w Wągrowcu, Wydział III Rodzinny i Nieletnich

w składzie :

Przewodniczący : sędzia Rafał Agaciński

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Domagalska

po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2021r. w Wągrowcu

na rozprawie

sprawy z powództwa R. W.

przeciwko A. W. (1)

o ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej

1. ustanawia rozdzielność majątkową pomiędzy małżonkami R. W. i A. W. (1) nazwisko rodowe B. (akt małżeństwa sporządzony został w USC w W. pod nr (...)) z dniem 15 sierpnia 2020r.,
2. w pozostałym zakresie powództwo oddala,
3. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Wągrowcu na rzecz adw. I. T. kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa złote osiemdziesiąt groszy) brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu,
4. koszty procesu pomiędzy stronami wzajemnie znosi.

sędzia Rafał Agaciński

Sygn. akt III RC 165/20

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 01.09.2020 r. (data stempla pocztowego) R. W. reprezentowany przez pełnomocnika wniósł o ustanowienie z dniem 31.01.2020 r. rozdzielności majątkowej pomiędzy powodem i pozwaną A. W. (1), pozostającymi w związku małżeńskim zawartym w dniu 31.07.1999 r. w W. oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że dnia 31.07.1999 r. strony zawarły związek małżeński, w trakcie którego aktem notarialnym z dnia 04.08.2009 r. rozszerzyły ustawową wspólność majątkową w sposób wskazany w § 2 aktu. Z uwagi na pogłębiający się kryzys małżeński, którego początki sięgają 2017 r., w styczniu 2020 r. powód wyprowadził się ze wspólnie zajmowanego mieszkania i od tego czasu strony pozostają w faktycznej separacji. Pomiedzy stronami ustały

też wszelkie więzi ekonomiczne. Przed Sądem Okręgowym w Poznaniu XIV Wydział Cywilny w P. toczy się obecnie pomiędzy małżonkami sprawa o rozwód sygn. XIV C 572/20.

W odpowiedzi na pozew oraz kolejnych pismach procesowych A. W. (1) wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zwolnienie od kosztów sądowych wskazując, że poprzez ustanowienie rozdzielności majątkowej powód dąży do utrudnienia jej dochodzenia renty alimentacyjnej w sprawie rozwodowej. Pozwana podniosła, że kryzys w małżeństwie stron rozpoczął się w sierpniu 2019 r. i przyznała, że w styczniu 2020 r. R. W. wyprowadził się do domu w K., stanowiącego ich współwłasność, podczas gdy ona wraz ze wspólnym synem stron, pozostała w mieszkaniu przy ul. (...) w W.. A. W. (1) zaznaczyła jednak, że pomimo tej wyprowadzi zdarzało się, że powód okresowo nocował w nieruchomości przy ul. (...), a nadto nadal przekazywał pozwanej pieniądze na utrzymanie w kwocie po 150 zł – 200 zł tygodniowo oraz opłacał niektóre rachunki za media. W czerwcu 2020 r. strony dokonały także wspólnie sprzedaży samochodu, a nawet rozważały dokonanie remontu w mieszkaniu przy ul. (...). W sierpniu 2020 r. powód przestał przekazywać pozwanej jakiegokolwiek pieniądze na jej utrzymanie. Pismem z dnia 02.10.2020 r. pozwana wniosła o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Postanowieniem z dnia 09.10.2020 r., wydanym w toku rozprawy, Sąd zwolnił A. W. (1) od kosztów sądowych w całości oraz ustanowił dla pozwanej adwokata z urzędu.

Sąd ustalił, co następuje:

R. W. i A. W. (2) z d. B. zawarli związek małżeński w dniu 31.07.1999 r. w W.. W trakcie trwania małżeństwa aktem notarialnym z dnia 04.08.2009 r. małżonkowie dokonali umownego rozszerzenia ustawowej wspólności majątkowej na majątek nabyty zarówno przed zawarciem umowy, jak i później z jakiegokolwiek tytułu, za wyjątkiem: przedmiotów majątkowych, które przypadają małżonkowi z tytułu dziedziczenia, zapisu lub darowizny, praw majątkowych, które wynikają ze wspólności łącznej podlegającej odrębnym przepisom, praw niezwywalnych, które mogą przysługiwać jednej tylko osobie, wierzytelności z tytułu odszkodowania ze uszkodzenia ciała lub wywołanie rozstroju zdrowia, o ile nie wchodzi one do wspólności ustawowej, jak również wierzytelności z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, niewymagalnych jeszcze wierzytelności o wynagrodzenie za pracę lub z tytułu innej działalności zarobkowej każdego z małżonków. Innych umów dotyczących wspólności majątkowej małżeńskiej strony nie zawierały. Pomędzy stronami nie były też orzekane separacja prawna, zniesienie wspólności lub ustanowienie rozdzielności majątkowej. Żaden z małżonków nie jest ubezwłasnowolniony ani nie orzeczono w stosunku do niego o upadłości.

Pomędzy stronami od dłuższego już czasu dochodziło do kłótni i nieporozumień. Pod koniec stycznia 2020 r. z uwagi na pogłębiający się konflikt powód wyprowadził się ze wspólnego mieszkania stron przy ul. (...) w W. i zamieszkał w drugiej wspólnej nieruchomości małżonków w K.. Od tego czasu strony co do zasady zamieszkiwały osobno. Zdarzało się jednak, że pozwana przyjeżdżała niezapowiedziana do domu w K. i nocowała tam, zaś powód w tym czasie przenosił się do mieszkania przy ul. (...) i zostawał tam na noc, chcąc uniknąć kłótni z pozwaną.

Już po przeprowadzce do K., na podstawie umowy z dnia 28.06.2020 r. powód dokonał wspólnie z A. W. (1) sprzedaży samochodu marki P. (...) o nr rej. (...), stanowiącego ich współwłasność. Nadto R. W. nadal przekazywał też żonie pieniądze na prowadzenie gospodarstwa domowego, regulowanie rachunków domowych czy naprawę użytkowanego przez nią samochodu, gdyż w małżeństwie stron to właśnie pozwana zajmowała się prowadzeniem dokumentacji finansowej oraz dokonywała wszelkich opłat, również tych dotyczące wyłącznie osoby powoda tj. składki na KRUS, regulując je ze środków jakie otrzymywała od męża. Sytuacja taka trwała do połowy sierpnia 2020 r. kiedy to powód dowiedział się, że pozwana nie uiszczała jego należności względem KRUS i doprowadziła do powstania zaległości w składkach, pomimo że przekazywał on jej na ten cel pieniądze. Od tego czasu małżonkowie zaprzestali współpracy w kwestiach finansowych i materialnych i każde z nich we własnym zakresie ponosi koszty swojego utrzymania.

Małżonkowie posiadają wspólne zobowiązania kredytowe w Banku Spółdzielczym w W., w tym kredyt hipoteczny. Należności z tego tytułu są regulowane z ich wspólnego rachunku bankowego, prowadzonego wyłącznie w tym celu.

Każdego miesiąca, na 1-2 dni przed terminem wymagalności rat, powód przelewa na ten rachunek kwotę niezbędną na ich opłacenie.

Na skutek pozwu datowanego na dzień 29.06.2020 r. przed Sądem Okręgowym w Poznaniu XIV Wydział Cywilny z siedzibą w P. pod sygn. XIV C 572/20 toczy się sprawa z powództwa R. W. przeciwko A. W. (1) o rozwód. W odpowiedzi na pozew datowanej na dzień 27.07.2020r. złożonej w toku postępowania rozwodowego A. W. (1) również wniosła o orzeczenie rozwodu, z tym że z wyłącznej winy powoda.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o następujące dowody: odpis skrócony aktu małżeństwa k. 8; kopia aktu notarialnego k. 9-11; odpis odpowiedzi na pozew w sprawie sygn. XIV C 572/20/OK SO w Poznaniu k. 12-19; informacje o gospodarstwie rolnym k. 46; dokumentacja medyczna k. 47, 51; rachunki, faktury, wezwania, upomnienia, potwierdzenia przelewów k. 48-49, 70-74; fotografie k. 50, 52-69; decyzja MOPS k. 80; kopia umowy sprzedaży pojazdu k. 83-84; historia połączeń k. 85-100; historia rachunku bankowego k. 101-119; kopia dokumentów z akt sprawy XIV C 572/20 SO w Poznaniu k. 134-205; odpis pisma powoda do sprawy XIV C 572/20 SO w Poznaniu k. 218-235 oraz z zeznań powoda R. W. k. 120-121, 123-płyta CD, 260-262, 263-płyta CD, 297-298, 302-płyta CD i pozwanej A. W. (1) k. 121-121v, 123-płyta CD, 298-300, 302-płyta CD.

Oceniając zeznania zarówno powoda R. W., jak i pozwanej A. W. (1) Sąd brał je pod uwagę wyłącznie w takim zakresie, w jakim dotyczyły one istoty niniejszego postępowania i były przydatne dla rozstrzygnięcia tzn. wyłącznie co do kwestii finansowych, majątkowych i ekonomicznych w małżeństwie stron i tego, w jaki sposób przejawiała się współpraca małżonków w tych obszarach oraz kiedy ustalała. W tym zakresie zeznania obu stron Sąd ocenił jako wiarygodne, były one bowiem jasne i nawzajem się uzupełniały, a nadto korelowały z pozostałym zagrodzonym w toku postępowania materiałem dowodnym. Podkreślić przy tym należy, że co do zasady zeznania stron co do kwestii istotnych dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie były zgodne i nawzajem się potwierdzały, a w szczególności strony zgodnie zeznały, że od połowy sierpnia 2020r. zaprzestały jakiegokolwiek współpracy w sprawach finansowych, opłacania wspólnych rachunków i wspólnego ponoszenia kosztów utrzymania i opłat.

Autentyczność dokumentów przedstawionych przez strony postępowania oraz zgromadzonych w jego toku nie była kwestionowana przez żadną z nich, ani też nie wywołała żadnych uzasadnionych wątpliwości Sądu co do ich prawdziwości. Zgodnie z art. 245 kpc stanowiły one dowód tego, że osoby, które je podpisały złożyły oświadczenie zawarte w ich treści. Do sprawy przedłożono również odpis aktu małżeństwa stron. Jako dokument urzędowy zgodnie z dyspozycją art. 244 § 1 i 2 kpc stanowił dowód tego, co zostało w nim w sposób urzędowy zaświadczone.

Na podstawie art. 235 (2) § 1 pkt 2 i 5 kpc Sąd pominął wnioski dowodowe zawarte w odpowiedzi na pozew datowanej na dzień 29.09.2020r. i w piśmie datowanym na dzień 2.10.2020r. za wyjątkiem dowodu z dokumentów załączonych do tych pism procesowych. W ocenie Sądu tezy dowodowe sformułowane w tych wnioskach pozostawały bez znaczenia dla przedmiotu niniejszej sprawy i jej rozstrzygnięcia i w związku z tym ich przeprowadzenie doprowadziłoby jedynie do niepotrzebnego przedłużenia procesu. Należy bowiem podkreślić, że niniejsze postępowanie nie dotyczy podziału majątku wspólnego stron ani nie jest sprawą o rozwód, zaś wnioskowane dowody miały na celu wykazanie kwestii istotnych w tego właśnie rodzaju postępowaniach.

Sąd zważył, co następuje:

Podstawą prawną roszczenia powoda był art. 52 § 1 i 2 krio, zgodnie z którym z ważnych powodów każdy małżonek może żądać ustanowienia przez sąd rozdzielności majątkowej. Rozdzielność majątkowa powstaje z dniem oznaczonym w wyroku, który ją ustanawia. W wyjątkowych wypadkach sąd może ustanowić rozdzielność majątkową z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa, w szczególności jeżeli małżonkowie żyli w rozłączeniu.

W orzecznictwie i doktrynie uznaje się za ważny powód ustanowienia rozdzielności majątkowej między innymi sytuację trwałego i zupełnego rozkładu pożycia małżeńskiego. Sytuacja, w której małżonek ma podstawy do domagania się rozwodu, stanowi w zasadzie dostateczny powód, w rozumieniu art. 52 § 1 krio, żądania przez tegoż małżonka ustanowienia rozdzielności majątkowej małżeńskiej. Ustalenie, że w małżeństwie stron nastąpił

trwały i zupełny rozkład pożycia małżeńskiego, eliminuje możliwość oddalenia żądania małżonka ustanowienia rozdzielności majątkowej. Za ważny powód w rozumieniu art. 52 kro uznaje się również separację faktyczną małżonków, uniemożliwiającą im współdziałanie w zarządzie majątkiem wspólnym i najczęściej zarazem stwarzającą zagrożenie dla interesów majątkowych jednego lub nawet obojga małżonków. Ustanowienie przez sąd rozdzielności majątkowej między małżonkami, którzy pozostawali we wspólności ustawowej lub umownej, z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa jest dopuszczalne w zasadzie tylko wtedy, gdy z powodu separacji faktycznej (życia w rozłączeniu) niemożliwe było już w tym dniu ich współdziałanie w zarządzie majątkiem wspólnym (por. wyrok SN z 11.12.2008r., II CSK 371/08, OSNC 2009, nr 12, poz. 171, wyrok SN z 8.11.1967 r., III CRN 252/67, niepubl., wyrok SN z 13.05.1997 r., III CKN 51/97, OSNC 1997, nr 12, poz. 194, wyrok SN z 13.01.2000 r., II CKN 1070/98, Prok. i Pr. 2000, nr 4, poz. 30, wyrok SN z 4.06.2004 r., III CK 126/03, Mon. Pr. 2004, nr 13, s. 582). Ważnymi powodami są także okoliczności, których źródła tkwią w rozdzwiękach między małżonkami natury osobistej, stwarzających taką sytuację, że wykonywanie przez każdego z małżonków zarządu nad ich wspólnym majątkiem jest niemożliwe lub w znacznym stopniu utrudnione i że wspólność majątkowa przestaje służyć dobru założonej przez małżeństwo rodziny (por. wyrok SN z 6.11.1972 r., III CRN 250/72, OSNCP 1973, nr 6, poz. 113).

Na wstępie po raz kolejny podkreślić należy, że choć pomiędzy stronami toczy się obecnie sprawa o rozwód przed Sądem Okręgowym w Poznaniu XIV Wydział Cywilny w P., to jednak niniejsze postępowanie dotyczy wyłącznie kwestii objętych art. 52 krio. Przechodząc zaś do meritum sprawy wskazać trzeba, że do „ważnych powodów” o których mowa w art. 52 krio zaliczyć należy m.in. życie małżonków w rozłączeniu, co wynika z założenia, że co do zasady małżonkowie żyjący razem, wspólnie zarządzają swoim majątkiem, prowadzą wspólną gospodarkę finansową i razem decydują o wspólnych dochodach i wydatkach, zaś instytucja wspólności majątkowej małżeńskiej ma na celu umożliwienie im realizacji tego założenia. Oczywiście sam tylko fakt, że małżonkowie nie zamieszkują razem nie jest równoznaczny z tym, że nie współdziałają w swoich sprawach majątkowych. W dzisiejszych czasach często zdarza się przecież, że z uwagi na sytuację rodzinną, zdrowotną czy zawodową, małżeństwo zamieszkuje w dwóch różnych miastach, a nawet w innych państwach. Jak jednak wskazał SN w wyroku z 14.1.2005 r. (III CK 112/04, L.) „ważnym powodem w rozumieniu art. 52 § 1 kro jest taka separacja faktyczna, która skutkuje trwałym zerwaniem wszelkich stosunków majątkowych stron i brakiem możliwości podejmowania wspólnych decyzji gospodarczych”. W niniejszej zaś sprawie Sąd nie miał żadnych wątpliwości, że do takiej właśnie separacji doszło pomiędzy stronami postępowania. Nie tylko bowiem R. W. i A. W. (1) nie zamieszkują wspólnie od końca stycznia 2020 r., ale też pomiędzy nimi istnieje długotrwały i silny konflikt, który doprowadził do całkowitego rozkładu ich pożycia, czego wyrazem jest zarówno wytoczenie przez powoda powództwa o rozwód przed Sądem Okręgowym w Poznaniu, jak i fakt, że sama pozwana, składając odpowiedź na pozew w sprawie sygn. XIV C 572/20, również wniosła o orzeczenie rozwodu z tym tylko, że z wyłącznej winy powoda. W ocenie Sądu oznacza to, że co do zasady strony są zgodne co do nastąpienia zupełnego i trwałego rozpadu ich małżeństwa i już tylko ze względu na tą okoliczność stwierdzić należało brak podstaw do oddalenia powództwa w niniejszej sprawie. Skoro bowiem obie strony zgodnie domagają się rozwiązania ich małżeństw, to instytucja wspólności majątkowej małżeńskiej traci w ich przypadku rację bytu i dalsze jej utrzymywanie byłoby bezcelowe.

Sąd nie miał także żadnych wątpliwości, że poza ewidentnym rozpadem więzi uczuciowych, pomiędzy stronami ustały także wiążące ich więzi gospodarcze, co jest o wiele istotniejsze z punktu widzenia niniejszej sprawy. Jak bowiem ustalono w toku niniejszego postępowania współpraca w tym zakresie definitywnie ustała w połowie sierpnia 2020 r., kiedy to powód dowiedział się, że pomimo przekazywania przez niego niezbędnych środków pozwanej, nie opłacała ona jego składek KRUS, doprowadzając w ten sposób do powstania zaległości. Do tego czasu R. W. regularnie przekazywał A. W. (1) pieniądze zarówno na opłacenie rachunków, prowadzenie gospodarstwa domowego czy naprawę samochodu, jak i regulowanie jego osobistych zobowiązań m.in. opłacanie składek w KRUS. Nadto jeszcze pod koniec czerwca 2020 r. małżonkowie wspólnie dokonali sprzedaży należącego do nich pojazdu marki P. (...) o nr rej. (...). Okoliczności te wynikają wprost zarówno z dokumentów przedłożonych do akt sprawy m.in. umowa sprzedaży z dnia 28.06.2020 r., podpisana przez nich obydwójce małżonków, jak i zeznania A. W. (1) i R. W., złożone w toku pierwszej rozprawy przeprowadzonej w dniu 09.10.2020 r., które w tym zakresie pokrywały się. Natomiast po połowie sierpnia 2020 r. powód całkowicie zaprzestał przekazywania A. W. (1) jakichkolwiek środków

finansowych i sam zajął się regulowaniem swoich należności. Dlatego też ustalając datę, z początkiem której winna zostać ustanowiona rozdzielnosc majątkowa pomiędzy stronami postępowania, Sąd kierował się właśnie tym, od kiedy małżonkowie zaprzestali współdziałania w sprawach majątkowych, a nie tym od kiedy zamieszkują osobno.

Co prawda nadal dokonuje spłaty wspólnie zaciągniętych kredytów w Banku Spółdzielczym w W., zauważyć jednak trzeba, że zobowiązania te obciążają A. W. (1) i R. W. nie jako współmałżonków a jako współkredytobiorców w równym stopniu zobowiązanych do ich spłacania i to bez względu na to, czy nadal pozostają w związku małżeńskim, czy też nie. Okoliczność ta nie zmienia zatem faktu, że od połowy sierpnia 2020 r. małżonkowie nie podejmują już żadnych wspólnych decyzji w kwestiach majątkowych, każdy z nich samodzielnie decyduje o swoich finansach i samodzielnie reguluje swoje zobowiązania.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w pkt 1 i 2 sentencji.

Na podstawie § 4 ust. 1 i 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 3.10.2016 r. (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 18 z późn. zm.) w pkt 3 wyroku Sąd zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wągrowcu na rzecz adw. I. T. kwotę 442,80 zł brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanej z urzędu.

O kosztach procesu rozstrzygnięto w pkt 4 wyroku na podstawie art. 108 § 1 kpc w zw. z art. 100 kpc, zgodnie z którym wobec jedynie częściowego uwzględnienia żądań koszty procesu mogą zostać stosunkowo rozdzielone między stronami. Skoro w niniejszej sprawie doszło do częściowego uwzględnienia żądania i częściowego oddalenia powództwa, zasadnym było wzajemne zniesienia kosztów procesu pomiędzy stronami.

sędzia Rafał Agaciński